

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Kennisgroep Europees Strafrecht en Mensenrechten (KESM) van de rechtbank Amsterdam. In de Nieuwsbrief vindt u een maandelijkse selectie van de belangrijkste ontwikkelingen, jurisprudentie, annotaties, artikelen en andere publicaties op het gebied van Europees Strafrecht. Klik op de hyperlinks om naar de documenten te gaan.

In deze Nieuwsbrief komen de volgende onderwerpen aan bod:

- [Artikel 3 EVRM: gebrek aan rehabilitatiemogelijkheid en medische zorg bij levenslang leidt tot schending](#)
- [Artikel 6 EVRM; in beginsel geen derdenwerking salduz-norm](#)
- [Artikel 6 EVRM: jegens medeverdachten begane vormverzuimen hebben niet tot gevolg dat inbreuk is gemaakt op de belangen van verdachte](#)
- [Ne bis in idem-beginsel: strafrechtelijke vervolging na oplegging stadionverbod en geldboetes door de KNVB levert geen schending van dit beginsel op](#)
- [Terugkeerrichtlijn: Hoge Raad stelt prejudiciële vragen over artikel 11 lid 2](#)
- [Terugkeerrichtlijn: taakverdeling bestuursrechter en strafrechter](#)
- [Overlevering: uitstel van beslissing inzake overlevering in geval van reëel gevaar voor de opgeëiste persoon van schending van artikel 4 handvest wegens detentieomstandigheden in de uitvaardigende lidstaat](#)
- [Overlevering: i.c. geen vermelding maximumstraf uitvaardigende lidstaat vereist; onvoorwaardelijke verzetgarantie](#)
- [Overlevering: overleveringsprocedure valt niet onder het bereik van artikel 6 EVRM; beroep op redelijke termijn bij strafrechter in uitvaardigende lidstaat na overlevering](#)

ARTIKEL 3 EVRM: GEBREK AAN REHABILITATIEMOGELIJKHEID EN MEDISCHE ZORG BIJ LEVENSLANG LEIDT TOT SCHENDING

EHRM (Grote Kamer) 26 april 2016, appl. nr. 10511/10 (Murray t. Nederland)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: levenslange gevangenisstraf, artikel 3 EVRM, artikel 4 EVRM, herbeoordeling bij levenslang, rehabilitatie

Klager, James Murray, is in 1979 door het Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen veroordeeld tot een vrijheidsstraf van 20 jaar vanwege de moord op een zesjarig meisje op Curaçao, uit wraak op zijn ex. In 1980 heeft het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen hem in hoger beroep veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf. Op aanvraag van het OM was namelijk een psychiatrisch rapport opgemaakt waaruit bleek dat Murray als achterlijk, infantiel en narcistisch moest worden aangemerkt en waarin werd geadviseerd hem langdurig op te nemen in een psychiatrische inrichting of soortgelijke maatregelen te treffen om recidive te voorkomen. Aangezien de wet op dat moment niet in dergelijke maatregelen voorzagen en plaatsing in een Europees deel van het Koninkrijk der Nederlanden niet uitvoerbaar bleek, kwam het gerechtshof tot het oordeel dat alleen levenslange gevangenisstraf een geschikte sanctie zou zijn om de maatschappij tegen recidive te beschermen. In 33 jaar detentie heeft Murray meermaals verzoeken om gratie ingediend, maar alle werden verworpen op grond van het grote risico op recidive. Naar aanleiding van een wijziging van het Wetboek van Strafrecht van Curaçao in 2011, die periodieke herziening van levenslange gevangenisstraffen voorschreef, werd Murray's straf in september 2012 ter beoordeling voorgelegd aan het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen. Gelet op de psychologische rapporten kwam het gerechtshof tot het oordeel dat

Murray nog steeds leed aan een antisociale persoonlijkheidsstoornis en dat zijn straf na 33 jaar nog altijd het doel diende waarvoor de straf was opgelegd.

Bij het EHRM heeft klager aanvankelijk aangevoerd dat zijn levenslange gevangenisstraf *de jure* en *de facto* onverkortbaar is en dat ongeacht zijn psychiatrisch rapport nooit in een speciale regeling voor gedetineerden met psychiatrische problemen is voorzien. Na de periodieke herziening in 2012 klaagde hij dat, zelfs nu in de wet in een mogelijkheid tot voorwaardelijke vrijlating was voorzien, het voor hem *de facto* onmogelijk was om hiervoor in aanmerking te komen. Dit omdat er nooit sprake is geweest van psychiatrische behandeling, waardoor de kans op recidive te hoog bleef voor vrijlating. Murray heeft aangevoerd dat er een schending heeft plaatsgevonden van artikel 3 EVRM, het verbod op onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen. Het Hof kwam op 10 december 2013 unaniem tot de conclusie dat er geen sprake was geweest van een schending van artikel 3 EVRM, noch ten aanzien van de levenslange gevangenisstraf, aangezien in 2011 op Curaçao een wettelijk mechanisme voor de herziening van levenslange gevangenisstraffen was geïntroduceerd, noch ten aanzien van Murray's detentieomstandigheden, omdat zijn klachten niet voldoende informatie bevatten om te bewijzen dat de omstandigheden waarin hij werd gedetineerd gehouden onmenselijk of vernederend waren geweest. Na in 2013 te zijn gediagnosticeerd met terminale kanker, werd aan Murray op 31 maart 2014 als gevolg van zijn verslechterende gezondheid uiteindelijk alsnog gratie verleend. In 2014 is op Murray's verzoek de zaak verwezen naar de Grote Kamer, waarna een hoorzitting van de Grote Kamer plaats vond op 14 januari 2015. Murray overleed terwijl de zaak aanhangig was bij de Grote kamer. Twee van zijn familieleden hebben zijn zaak voortgezet.

Het Hof heeft het verweer van Nederland, dat Murray niet meer als 'slachtoffer' in de zin van artikel 34 EVRM kan worden beschouwd, omdat aan hem uiteindelijk alsnog gratie is verleend, verworpen. Het Hof is van oordeel dat de beslissing tot het verlenen van gratie geen erkenning van de vermeende schending van artikel 3 EVRM inhield en dat er bovendien geen aanwijzingen zijn dat de gratie is verleend als een vorm van rechtsherstel. In tegenstelling tot de eerste behandeling bij het Hof behandelt de Grote Kamer Murray's klacht met betrekking tot zijn levenslange straf en de klacht met betrekking tot zijn detentieomstandigheden gezamenlijk, gelet op de nauwe relatie. Het Hof merkt op dat Murray's plaatsing in een gevangenis in plaats van in een kliniek voor gedetineerden nooit aan de noodzaak van psychiatrische behandeling, had mogen afdoen. Het Hof memoreert dat lidstaten ten eerste de verplichting hebben om voor gedetineerden met gezondheidsproblemen maatregelen te treffen inzake passende medische zorg. Hieronder vallen ook personen met psychische problemen, gedragsproblemen of sociale problemen, of personen die lijden aan een persoonlijkheidsstoornis. Onderzoek en diagnose volstaan niet; het is essentieel dat daadwerkelijk de juiste behandeling en passende medische zorg worden geboden. Het feit dat de opgelegde straf in de onderhavige zaak geen maatregel tot psychische behandeling inhield en het feit dat er op de Nederlandse Antillen geen TBS-voorziening bestond, betekenen niet dat de verplichting van de staat om medische zorg te bieden zodat een gedetineerde zich, indien mogelijk, kan rehabiliteren, komt te vervallen. Gebrek aan zorg kan leiden tot schending van artikel 3 EVRM. Murray's klacht dat van dergelijke medische zorg nooit sprake is geweest, wordt in enige mate ondersteund door het Europees Comité voor de Preventie van Foltering en Onmenselijke of Vernederende Behandeling of Bestrafing (CPT), dat de geestelijke gezondheidszorg in de gevangenissen in kwestie in Curaçao en Aruba ontoereikend heeft verklaard. Dit is vervolgens bevestigd door de verklaringen van de maatschappelijk werker en een rapport van de psycholoog van de gevangenis in Aruba, die zich in het strafdossier bevinden. Ten tweede moeten lidstaten inhoud geven aan een "resocialisatieverplichting". Het Hof merkt op dat het principe van rehabilitatie en reclassering van gedetineerden in ieder geval vanaf 1999 in de nationale wetgeving is erkend. Hieruit volgt dat een vrijheidsstraf ook moet dienen om gedetineerden voor te bereiden op hun terugkeer in de samenleving. Allereerst moet ambtshalve door de overheid worden onderzocht wat voor behandeling nodig is om de kans op recidive te verminderen en moet worden ingeschat wat de kans op succes van de behandeling van de veroordeelde kan zijn. Vervolgens moet het detentieregime met gepaste voorwaarden, voorzieningen, maatregelen en behandelingen, daadwerkelijk de mogelijkheid tot rehabilitatie bieden om aan de verplichting te voldoen. Voldoende vooruitgang van de veroordeelde is hiervoor geen vereiste. Zolang deze veroordeelden gevaar van ernstige recidive blijven vormen, moet de staat de samenleving tegen hen beschermen.

In de onderhavige zaak zijn enkele maatregelen getroffen die het rehabilitatie-doel lijken te dienen, bijvoorbeeld Murray's overplaatsing naar een gevangenis in Aruba om dicht bij zijn familie te zijn. Bovendien was Murray in de gelegenheid om te werken en kwam het gestructureerde gevangenis leven hem ten goede. Tijdens zijn detentie liet zijn gedrag een aanzienlijke verbetering zien. Uit het herhaaldelijk niet verlenen van gratie en uit het oordeel van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen bij de periodieke herziening van Murray's levenslange straf, blijkt echter dat er een nauw verband bestaat tussen het blijvende hoge risico op recidive enerzijds en het gebrek aan behandeling anderzijds. Het Hof benadrukt dat het aan de lidstaten is om te bepalen welke faciliteiten, maatregelen of behandelingen

nodig zijn in een gegeven situatie. Zij hebben een grote discretionaire bevoegdheid (“margin of appreciation”) met betrekking tot het bepalen welke maatregelen getroffen kunnen worden om de gedetineerde voor te bereiden op terugkeer naar de maatschappij. In de onderhavige zaak heeft de staat echter te weinig ondernomen om betrokkene een reëel perspectief op vrijlating te bieden. Er is noch aan het begin van de detentie noch naderhand enig onderzoek gedaan naar de benodigde behandeling, naar de mogelijkheid om die aan te bieden of naar de bereidheid van de veroordeelde om die behandeling te ondergaan. Dit maakte elk gratieverzoek en de herbeoordelingsprocedure voor het Gemeenschappelijk Hof in 2012 bij voorbaat kansloos. Al met al komt het Hof tot de conclusie dat personen die zijn veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf daadwerkelijk de gelegenheid moeten krijgen om te rehabiliteren, met als doel kans te maken op vrijlating. Als er geen gelegenheid tot rehabilitatie wordt geboden, is de levenslange vrijheidsstraf *de facto* onverkortbaar en dus in strijd met artikel 3 EVRM. Nu de levenslange vrijheidsstraf *de facto* onverkortbaar was, vindt het Hof het niet nodig om te beoordelen of de levenslange vrijheidsstraf *de jure* verkortbaar was. Het Hof concludeert – unaniem – dat er in de onderhavige zaak sprake is van schending van artikel 3 EVRM.¹

ARTIKEL 6 EVRM; IN BEGINSEL GEEN DERDENWERKING SALDUZ-NORM

**Parket bij de Hoge Raad, Conclusie Advocaat-Generaal Hofstee, 8 maart 2016, ECLI:NL:PHR:2016:303
Hoge Raad 26 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:741²**

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: derdenwerking Salduz, vormverzuim, artikel 359a Sv, artikel 6 EVRM

In de onderhavige zaak heeft het gerechtshof Amsterdam de verdachte bij arrest van 3 april 2015 wegens het voorbereiden of bevorderen van een delict zoals bedoeld in het vijfde lid van artikel 10 van de Opiumwet en ‘handelen in strijd met artikel 13, eerste lid, van de Wet wapens en munitie’ veroordeeld tot twee jaren gevangenisstraf. Namens de verdachte is beroep in cassatie ingesteld. Het eerste middel klaagt dat het hof ten onrechte de bij de politie afgelegde verklaringen van de medeverdachte door middel van derdenwerking tot het bewijs heeft gebezigd in de zaak van de verdachte, aangezien bij dat verhoor geen raadsman aanwezig was. Mocht het arrest van het hof niet reeds om voormelde reden worden vernietigd, wordt de Hoge Raad verzocht prejudiciële vragen over de ‘derden-werking van de Salduz-norm’ voor te leggen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU). De raadvrouw beroept zich hierbij op jurisprudentie van het EHRM, waaronder Salduz/Turkije en Navone/Monaco. Uit de [conclusie van A-G Spronken voor het arrest van de Hoge Raad van 1 april 2014](#)³ volgt dat uit het arrest Navone/Monaco kan worden afgeleid dat volgens het EHRM het recht op rechtsbijstand ook bijstand tijdens de verhoren impliceert.

In zijn analyse haalt A-G Hofstee aan dat, indien een aangehouden verdachte niet de gelegenheid is geboden om zich bij zijn verhoor door de politie te laten bijstaan door een raadsman, dit in beginsel een vormverzuim als bedoeld in art. 359a Sv oplevert⁴. Gelet op de uitleg die in het arrest van de [Hoge Raad van 30 maart 2004](#)⁵ aan deze bepaling is gegeven, moet de rechter, indien ter zake verweer wordt gevoerd, beoordelen of aan een verzuim enig rechtsgevolg dient te worden verbonden en, zo ja, welk rechtsgevolg dan in aanmerking komt. Daarbij dient hij rekening te houden met de factoren zoals bedoeld in het tweede lid van art. 359a Sv, omdat deze het rechtsgevolg zullen moeten rechtvaardigen. De eerste factor is ‘het belang dat het geschonden voorschrift dient’. De tweede factor is ‘de ernst van het verzuim’. De derde factor is ‘het nadeel dat daardoor wordt veroorzaakt’. Met ingang van 1 maart 2016 heeft de aangehouden verdachte recht op bijstand van een raadsman tijdens zijn verhoor door de politie. Het rechtsgevolg dat aan de afwezigheid van de raadsman bij het verhoor moet worden verbonden, behoeft niet noodzakelijkerwijs te bestaan uit bewijsuitsluiting, zolang Richtlijn 2013/48/EU nog niet is geïmplementeerd of de implementatietermijn van die richtlijn nog niet is verstreken, zo heeft de [Hoge Raad in zijn arrest van 22 december 2015](#) geoordeeld.⁶

Voorts merkt de A-G ten aanzien van de derdenwerking van de Salduz-norm op dat de Hoge Raad in zijn [arrest van 7 juni 2011](#)⁷ heeft geoordeeld dat schending van de Salduz-norm ten aanzien van een medeverdachte in de regel geen gevolg heeft, tenzij door dat vormverzuim bij de totstandkoming van de verklaring van een medeverdachte de betrouwbaarheid van die verklaring wezenlijk is beïnvloed. Dit oordeel past in het beoordelingskader dat de Hoge Raad in zijn [overzichtsarrest van 30 maart 2004](#)⁸ over vormverzuimen als bedoeld in art. 359a Sv heeft uitgetekend: indien het niet de

¹ Met het oog op de voorgenomen introductie in Nederland van VI bij levenslange gevangenisstraffen zijn § 99-110 van het arrest en de punten 13-16 van de *partly concurring opinion* van rechter Pinto de Albuquerque interessant.

² [HR 26 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:741](#)

³ PHR 26 november 2013, ECLI:NL:PHR:2013:1424.

⁴ Zie HR 1 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:770, *NJ* 2014/268.

⁵ HR 30 maart 2004, ECLI:NL:HR:2004:AM2533, *NJ* 2004/376.

⁶ HR 22 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3608, *NJ* 2016/52, m.nt. Klip.

⁷ HR 7 juni 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP2740, *NJ* 2011/375, m.nt. Schalken.

⁸ HR 30 maart 2004, ECLI:NL:HR:2004:AM2533, *NJ* 2004/376 m.nt. Buruma.

verdachte is die door de niet-naleving van het voorschrift is getroffen in het belang dat de overtreden norm beoogt te beschermen, zal in de te berechten zaak als regel geen rechtsgevolg behoeven te worden verbonden aan het verzuim. De klacht faalt.

Met betrekking tot het verzoek om prejudiciële vragen over de ‘derden-werking van de Salduz-norm aan het HvJ EU voor te leggen, verwijst de A-G naar de overwegingen van het arrest van de [Hoge Raad van 22 december 2015](#).⁹ Zoals gezegd, heeft de Hoge Raad in dit arrest geoordeeld dat een aangehouden verdachte met ingang van 1 maart 2016 recht heeft op rechtsbijstand tijdens het politieverhoor. Ten van prejudiciële vragen merkt de Hoge Raad in dit arrest op dat, aangezien het middel faalt, zich niet het geval voordoet dat de opgeworpen vragen relevant zijn voor de oplossing van het geschil. Bovendien overweegt de Hoge Raad in dit arrest dat, zolang de EU niet tot het EVRM is toegetreden, de door het EVRM gewaarborgde grondrechten geen formeel in de rechtsorde van de EU opgenomen rechtsinstrument zijn. Derhalve regelt het recht van de EU niet de verhouding tussen het EVRM en de rechtsordes van de EU-lidstaten en bepaalt het evenmin welke gevolgen de nationale rechter moet verbinden aan een conflict tussen de door het EVRM gewaarborgde rechten en een regel van nationaal recht (vgl. HvJ EU 24 april 2012 (Kamberaj)¹⁰ en HvJ EU 26 februari 2013 (Åkerberg Fransson)¹¹). De A-G ziet, gelet op dit arrest, thans geen reden de vraagstelling aan het HvJ EU voor te leggen. De conclusie strekt tot verwerping van het beroep.

De Hoge Raad verwerpt het beroep met toepassing van art. 81 RO.

ARTIKEL 6 EVRM: JEGENS MEDEVERDACHTEN BEGANE VORMVERZUIJEN HEBBEN NIET TOT GEVOLG DAT INBREUK IS GEMAAKT OP DE BELANGEN VAN VERDACHTE

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 14 april 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:2961

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: Salduz, medeverdachten, derdenwerking

In onderhavige zaak is aan verdachte - kort samengevat - ten laste gelegd dat hij om Blue Tongue Virus positieve runderen te kunnen exporteren, fraude heeft gepleegd met de voor export benodigde documenten. Gedurende het onderzoek hebben de verbalisanten meerdere verdachten uitgebreid ondervraagd over de geëxporteerde runderen naar Georgië. Twee medeverdachten hebben tevens een verklaring afgelegd bij de Algemene Inspectiedienst. De verdediging heeft zich op het standpunt gesteld dat de bij de Algemene inspectiedienst afgelegde verklaringen niet voor het bewijs gebruikt mogen worden. Daartoe heeft de raadsman betoogd dat de medeverdachten voorafgaand aan de bedoelde verhoren niet de gelegenheid hebben gehad een raadsman te consulteren. Dit levert volgens de raadsman gezien de recente Salduz-uitspraak, een schending van artikel 6 EVRM op. De raadsman heeft tevens betoogd dat volgens recente rechtspraak van het EHRM en dan met name de uitspraak van [11 mei 2014 \(Siray tegen Turkije\)](#), een dergelijke schending van de zogenoemde Salduz-normen bij het verhoor van een medeverdachten, derdenwerking heeft. Deze derdenwerking brengt volgens de raadsman mee dat de door deze twee medeverdachten als verdachte afgelegde verklaringen ook in de strafzaak van de verdachte uitgesloten moeten worden van het bewijs.

Naar het oordeel van het hof volgt niet uit artikel 6 van het EVRM, noch uit de door de raadsman aangehaalde jurisprudentie van het EHRM, dan wel andere jurisprudentie, dat de zogeheten Schutznorm in casu niet van toepassing zou zijn. De ratio van deze norm is dat de verdachte in beginsel geen beroep toekomt op schending van rechtsnormen voor zover die normen jegens een ander dan de verdachte zijn geschonden. De jegens de medeverdachten begane vormverzuimen hebben naar het oordeel van het hof niet tot gevolg dat inbreuk is gemaakt op de rechtens te beschermen belangen van de verdachte. Hieruit volgt dat alle in het vooronderzoek afgelegde verklaringen van de medeverdachten in beginsel als getuigenverklaringen kunnen worden gebezigd voor het bewijs. Aanvullend merkt het hof op dat indien door vormverzuimen bij de totstandkoming van de verklaring van een medeverdachte de betrouwbaarheid van die verklaring wezenlijk is beïnvloed, de rechter om die reden een dergelijke verklaring buiten beschouwing zal laten.¹² Volgens het hof is hiervan in onderhavige zaak echter geen sprake. Het hof verwerpt het verweer van de raadsman.

NE BIS IN IDEM-BEGINSEL: STRAFRECHTELIJKE VERVOLGING NA OPLEGGING STADIONVERBOD EN GELDBOETES DOOR DE KNVB LEVERT GEEN SCHENDING VAN DIT BEGINSEL OP

⁹ HR 22 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3608, NJ 2016/52.

¹⁰ HvJ EU 24 april 2012, C-571/10, ECLI:EU:C:2012:233, punt 62 (Kamberaj).

¹¹ HvJ EU 26 februari 2013, C-617/10, ECLI:EU:C:2013:105, punt 44 (Åkerberg Fransson).

¹² HR 30 maart 2004, LJN AM2533.

Trefwoorden: ne bis in idem-beginsel, verlengd KNVB-stadionverbod, KNVB-geldboete

In de onderhavige zaak heeft de verdachte tot drie keer toe het aan hem door de KNVB opgelegde stadionverbod overtreden (hetgeen in strafrechtelijke zin lokaalvredebreuk (artikel 138 Sr) oplevert), waarna de KNVB het oorspronkelijke stadionverbod van de verdachte heeft verlengd en hem aanzienlijke geldboetes heeft opgelegd. De raadsman voert in beroep in cassatie aan dat het Hof ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd, het verweer heeft verworpen dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in de vervolging van de lokaalvredebreuk wegens strijd met het ne bis in idem-beginsel. De procedure van de KNVB – aldus de raadsman – is namelijk gelijk te stellen met een "criminal charge" in de zin van artikel 6, eerste lid, van het EVRM. Het Hof heeft overwogen dat bij beoordeling van dit verweer in beginsel de volgende zogenaamde [Engel-criteria](#)¹³ moeten worden aangelegd:

- I. Is de handhaving van de overtreden norm als strafrechtelijk aan te merken naar geldend recht?
- II. Wat is de aard van het verweten handelen?
- III. Wat is de aard en zwaarte van de maatregel die met de overtreding wordt geriskeerd?

Allereerst heeft het Hof op grond van de stukken vastgesteld dat de geldboete en het stadionverbod die door de KNVB aan de verdachte zijn opgelegd, voortvloeien uit een civielrechtelijke overeenkomst tussen de KNVB en de verdachte. De eerste vraag kan dus ontkennend worden beantwoord. Aan de beantwoording van de overige vragen is het Hof niet toegekomen, omdat het verweer hoe dan ook niet kan slagen. Het Hof heeft overwogen dat zelfs in het hypothetische geval dat de maatregelen van de KNVB wél zouden kunnen worden aangemerkt als "determination of a criminal charge" in de zin van artikel 6 EVRM en er sprake is van hetzelfde feit (een "idem") in beide trajecten, de strafvervolging wegens "lokaalvredebreuk" die daarna wordt ingesteld niet als een nieuwe vervolging (als een "bis") kan worden aangemerkt. Immers is er gelet op de jurisprudentie van het EHRM - daaronder de zaak [Nilsson/Zweden](#)¹⁴ en de zaak [Nykänen/Finland](#)¹⁵ - sprake van een situatie waarbij voldoende verband zit ("a sufficiently close connection between them, in substance and in time") tussen de civielrechtelijke sanctie en de strafrechtelijke vervolging.¹⁶ Van een schending van het "ne bis in idem" beginsel is derhalve volgens het Hof geen sprake. In cassatie gaat de Hoge Raad er van uit dat het stadionverbod door de KNVB en het verbeuren van een geldboete aan de KNVB voortvloeien uit een civielrechtelijke overeenkomst. Het opleggen van deze maatregelen is slechts mogelijk ten aanzien van de koper van een toegangs- of seizoenskaart en louter ter zake van het - kort gezegd - in het kader van een voetbalwedstrijd niet-naleven van die voorwaarden, ook al kan de verdenking van het begaan van een strafbaar feit wel de aanleiding vormen voor het opleggen van deze maatregelen. Bovendien wordt een persoon aan wie door de KNVB een stadionverbod is opgelegd slechts beperkt in zijn bewegingsvrijheid gehinderd en is aan het verbeuren van een geldboete rechtens geen vervangende hechtenis verbonden. Gelet hierop kan volgens de Engel-criteria de toepassing van deze maatregelen door de KNVB niet worden aangemerkt als een "criminal charge" als bedoeld in art. 6 EVRM. De Hoge Raad sluit zich aan bij het oordeel van het Hof dat de enkele omstandigheid dat in verband met dezelfde feiten een verlenging van het stadionverbod is opgelegd en geldboetes zijn verbeurd er niet toe leidt dat het Openbaar Ministerie het recht tot strafvervolging van de verdachte verliest. De Hoge Raad verworpt het beroep.¹⁷

TERUGKEERRICHTLIJN: HOGE RAAD STELT PREJUDICIËLE VRAGEN OVER ARTIKEL 11 LID 2

Trefwoorden: prejudiciële vraag, artikel 11 lid 2 Terugkeerrichtlijn, aanvang duur inreisverbod/ongewenstverklaring, gevolgen voor ongewenstverklaringen daterend van voor inwerkingtreding Terugkeerrichtlijn of implementatietermijn

In onderhavige zaak is verdachte bij beschikking van de Minister van Vreemdelingenzaken en Immigratie van 22 oktober 2002 ongewenst verklaard. Die beschikking houdt als vaststelling in dat de verdachte in de jaren 2000-2002 vijfmaal door

¹³ EHRM 8 juni 1976, 5370/72 (Engel/Nederland)

¹⁴ EHRM 13 december 2005, 73661/01 (Nilsson/Zweden)

¹⁵ EHRM 20 mei 2014, 11828/11 (Nykänen/Finland)

¹⁶ Volgens A-G Machiels is een vergelijking met de zaak Nilsson/Zweden "niet erg gelukkig, omdat de KNVB-procedure en de strafvervolging moeilijk in een gezamenlijk procedureel kader te persen zijn" (ECLI:NL:PHR:2016:206, punt 3.6).

¹⁷ De Hoge Raad heeft op dezelfde dag nog twee soortgelijke uitspraken gedaan:

[HR 12 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:615](#) & [HR 12 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:613](#)

de strafrechter is veroordeeld, tot in totaal ruim dertien maanden gevangenisstraf, wegens diefstal onder strafverzwarende omstandigheden, heling en het bezit van harddrugs. Op grond daarvan heeft de Minister geoordeeld dat de verdachte een gevaar vormde voor de openbare orde en werd hij om die reden ongewenst verklaard. Het rechtsgevolg daarvan was dat de verdachte Nederland diende te verlaten en dat hij tien achtereenvolgende jaren buiten Nederland diende te verblijven. Die termijn ving volgens de beschikking aan op het moment dat hij Nederland daadwerkelijk zou hebben verlaten. In strijd met die beschikking heeft verdachte in de jaren 2011 en 2012 in Amsterdam verbleven terwijl hij wist dat hij tot ongewenst vreemdeling was verklaard. Bij de behandeling van de zaak in hoger beroep door het gerechtshof Amsterdam, heeft de raadsman van de verdachte aangevoerd dat de terugkeerprocedure zoals voorgeschreven in Terugkeerrichtlijn, niet geheel is doorlopen. Het Hof heeft echter vastgesteld dat in onderhavige zaak de gehele terugkeerprocedure is doorlopen. Het heeft het gevoerde verweer van de raadsman dan ook verworpen en de verdachte vanwege verblijf in Amsterdam als ongewenste vreemdeling veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee maanden. De raadsman van verdachte heeft cassatie ingesteld tegen het arrest van het Hof. Het oordeel van het Hof dat in deze zaak de terugkeerprocedure zoals voorgeschreven geheel is doorlopen, staat in cassatie niet ter discussie.

Het door de verdediging ingestelde middel klaagt dat het Hof de verdachte ten onrechte tot straf heeft veroordeeld. De steller van het middel grondt die klacht op de stelling dat de ongewenstverklaring van de verdachte in 2002 ten tijde van zijn verblijf in Amsterdam in 2011-2012 geen rechtskracht meer had. Daartoe is door de steller van het middel aangevoerd dat het in 2002 genomen besluit tot ongewenstverklaring moet worden aangemerkt als een inreisverbod; dat dit inreisverbod van kracht is geworden met de uitvaardiging ervan, althans met de bekendwording van de verdachte daarmee, en dat de geldigheidsduur van dat inreisverbod in het onderhavige geval op grond van artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn niet meer dan vijf jaren kon bedragen, zodat het in 2011-2012 niet meer van kracht was. Hoewel voorgaande punten noch in eerste aanleg noch in appel beroep zijn aangevoerd, stelt AG Spronken zich in haar conclusie op het standpunt dat dit voor de Hoge Raad geen beletsel is om onderzoek te doen naar de juiste toepassing van de Terugkeerrichtlijn. De Hoge Raad laat met het oog op het belang van de beantwoording van de vraag naar de toepasselijkheid van de Terugkeerrichtlijn, de juistheid van het standpunt van de Advocaat-Generaal in het midden.

Eerder heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de duur van een ongewenstverklaring ingaat op het moment dat de vreemdeling Nederland daadwerkelijk heeft verlaten (zie bijv. HR 21 mei 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BZ3928](#)). Anders dan in die zaken, stelt het cassatiemiddel in de onderhavige zaak uitdrukkelijk de vraag aan de orde of de uit de Terugkeerrichtlijn voortvloeiende maximale duur van een inreisverbod is overschreden. De vraag is dan ook of artikel 11 lid 2 Terugkeerrichtlijn niet alleen een voorschrift bevat met betrekking tot de duur van een inreisverbod, maar ook met betrekking tot de aanvang daarvan. Volgens de Hoge Raad kan een inreisverbod pas daadwerkelijk betekenis hebben nadat de vreemdeling het land heeft verlaten. Anders zou het nuttig effect van een inreisverbod dat aan een vreemdeling is opgelegd die zich aan de verwijderingsmaatregelen weet te onttrekken beperkt zijn. De Hoge Raad kondigt aan dat hij hierover een prejudiciële vraag zal stellen.

Als het antwoord op die vraag inhoudt dat de duur van een inreisverbod niet moet worden berekend met ingang van het moment waarop de vreemdeling het land heeft verlaten, wenst de Hoge Raad te vernemen welke gevolgen de uitleg van artikel 11 lid 2 Terugkeerrichtlijn heeft voor beslissingen tot ongewenstverklaring die zijn genomen vóórdát de Terugkeerrichtlijn in werking is getreden of voor 24 december 2010, het moment waarop de lidstaten de richtlijn moesten hebben geïmplementeerd.

Alvorens verder te beslissen verzoekt de Hoge Raad het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak te doen over de Terugkeerrichtlijn met betrekking tot de volgende vragen. Moet artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn aldus worden uitgelegd dat de daarin vermelde termijn van vijf jaren wordt berekend vanaf het moment dat het inreisverbod uitgevaardigd, dan wel met ingang van de datum waarop de betrokkene het grondgebied van de lidstaten van de EU daadwerkelijk heeft verlaten, dan wel enig ander moment? Moet artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn met het oog op de toepassing van het overgangsrecht aldus worden uitgelegd dat deze bepaling meebrengt dat besluiten die zijn genomen voordat deze richtlijn in werking trad, waarvan het rechtsgevolg is dat de geadresseerde gedurende tien achtereenvolgende jaren buiten Nederland moet verblijven en het inreisverbod volgens alle relevante omstandigheden van het individuele geval is bepaald waartegen een rechtsmiddel kon worden aangewend, geen rechtsgevolg meer hebben indien de duur van deze verplichting op het moment waarop deze richtlijn ten uitvoer diende te worden gelegd of op het moment waarop is vastgesteld dat de geadresseerde van dit besluit in Nederland verbleef, de in deze bepaling bedoelde duur overschreed? De Hoge Raad houdt iedere verdere beslissing aan totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie naar aanleiding van het bovenomschreven verzoek uitspraak zal hebben gedaan.

TERUGKEERRICHTLIJN: TAAKVERDELING BESTUURSRECHTER EN STRAFRECHTER

In de onderhavige zaak is ten laste van de verdachte bewezenverklaard dat hij in 2013 en 2014 meermaals te Amsterdam als vreemdeling heeft verbleven, terwijl hij wist dat tegen hem een inreisverbod van tien jaar is uitgevaardigd met toepassing van artikel 66a, zevende lid, van de Vreemdelingenwet 2000. Dit heeft hem een veroordeling voor een misdrijf tegen het openbaar gezag (artikel 197 Sr) opgeleverd. De raadvrouw heeft in hoger beroep aangevoerd dat dit inreisverbod niet berust op een wettelijk voorschrift. Een van de gronden hiervoor ziet op de strijdigheid van het inreisverbod met artikel 11 lid 2 van de Richtlijn 2008/115/EG (hierna: Terugkeerrichtlijn) en dus met het Unierecht. Het enkele feit dat verdachte twee keer voor een Opiumwettelijk delict is veroordeeld, is volgens de raadvrouw onvoldoende om aan te nemen dat hij een ernstige bedreiging voor de openbare orde vormt en dat de duur van het inreisverbod dus meer dan vijf jaar kan bedragen. Ook andere factoren dienen hierbij een rol te spelen. Namens de verdachte is tegen de oplegging van het inreisverbod van 22 mei 2012 beroep ingesteld bij de bestuursrechter en hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Beide instanties hebben het (hoger) beroep ongegrond verklaard op de grond dat de minister voor Immigratie, Integratie en Asiel in redelijkheid heeft kunnen besluiten dat eiser een ernstige bedreiging voor de openbare orde vormt. Gelet op deze bestuursrechtelijke procedures is het Hof van oordeel dat een redelijke taakverdeling tussen de bestuursrechter en strafrechter met zich brengt dat de strafrechter dient uit te gaan van de juistheid van het inreisverbod. In hetgeen door de raadvrouw is aangevoerd, kan geen grond worden gevonden om hierover anders te denken. Het Hof verwerpt het verweer. Het cassatiemiddel keert zich tegen de verwerping door het Hof van het verweer dat het tegen de verdachte uitgevaardigde inreisverbod in strijd is met het Unierecht.

De Hoge Raad oordeelt, verwijzend naar een uitspraak van de [Hoge Raad van 13 juli 2010](#),¹⁸ dat in een geval als het onderhavige waarin de verdachte de bestuursrechtelijke rechtsgang tegen het inreisverbod heeft gevolgd, geldt dat als het inreisverbod bij onherroepelijke uitspraak van de bestuursrechter is vernietigd, de strafrechter van die beslissing van de bestuursrechter uit dient te gaan. Is het inreisverbod door de bestuursrechter bij onherroepelijke uitspraak in stand gelaten, dan staat zulks in beginsel eraan in de weg dat de strafrechter het verweer dat het inreisverbod in strijd is met het Unierecht, zelfstandig onderzoekt en daarop beslist. Dit in verband met een behoorlijke taakverdeling tussen de strafrechter en de bestuursrechter en met het oog op het voorkomen van tegenstrijdige uitspraken. Onder bijzondere omstandigheden kan aanleiding bestaan hierop een uitzondering te maken. De Hoge Raad is van oordeel dat het Hof tot uitdrukking heeft gebracht dat de aan het verweer ten grondslag gelegde feiten en omstandigheden niet toereikend zijn voor de gevolgtrekking dat het tegen de verdachte uitgevaardigde inreisverbod evident in strijd is met rechtstreeks werkende bepalingen van Unierecht. Het oordeel van het Hof getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd. De Hoge Raad verwerpt het beroep.¹⁹

**OVERLEVERING: UITSTEL VAN BESLISSING INZAKE OVERLEVERING IN GEVAL VAN REËEL
GEVAAR VOOR DE OPGEËISTE PERSOON VAN SCHENDING VAN ARTIKEL 4 HANDVEST WEGENS
DETENTIEOMSTANDIGHEDEN IN DE UITVAARDIGENDE LIDSTAAT**

Hof van Justitie van de Europese Unie 5 april 2016, C-404/15 en C-659/15 PPU, ECLI:EU:C:2016:198 (Aranyosi en Căldăraru)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: Prejudiciële vraag, artikel 3 EVRM, artikel 4 Handvest, Kaderbesluit EAB, onmenselijke of vernederende detentieomstandigheden

In de onderhavige zaak moest het *Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen* (hogere regionale rechtbank te Bremen, Duitsland) beslissen over de tenuitvoerlegging van de Europese aanhoudingsbevelen (EAB's) betreffende de Hongaar Aranyosi (C-404/15) en de Roemeen Căldăraru (C-659/15 PPU). Onder andere op grond van arresten van het EHRM,²⁰ waarin het EHRM oordeelde dat Hongarije en Roemenië fundamentele rechten hadden geschonden wegens overbevolking in hun penitentiaire inrichtingen, en op grond van CPT-rapporten stelde het *Oberlandesgericht* vast dat er sterke aanwijzingen bestaan dat Aranyosi en Căldăraru in Hongaarse respectievelijk in Roemeense gevangenissen zouden kunnen worden blootgesteld aan detentieomstandigheden die in strijd zijn met artikel 3 EVRM, de grondrechten en de algemene rechtsbeginselen. Naar aanleiding van deze vaststelling verzocht de Duitse rechterlijke instantie het Hof van Justitie of,

¹⁸ Hoge Raad 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL2854, NJ 2010/573.

¹⁹ Zie ook HR 12 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:617.

²⁰ Voor Roemenië gaat het om de zaken Vociu/Roemenië, nr. 22015/10; Bujorean/Roemenië, nr. 13054/12; Mihai Laurențiu Marin/Roemenië, nr. 79857/12, en Constantin Aurelian Burlacu/Roemenië, nr. 51318/12.

Voor Hongarije gaat het om de zaken Varga e.a./Hongarije, nr. 14097/12, 45135/12, 73712/12, 34001/13, 44055/13 en 64586/13.

onder dergelijke omstandigheden, de tenuitvoerlegging van Europese aanhoudingsbevelen kan of moet worden geweigerd, dan wel afhankelijk moet worden gemaakt van garanties inzake de naleving van detentievoorwaarden.

In het arrest van 5 april 2016, waarin beide zaken worden gevoegd, daar zij betrekking hebben op hetzelfde onderwerp, benadrukt het Hof dat artikel 4 Handvest (het verbod van onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen), evenals artikel 3 EVRM waarmee artikel 4 Handvest overeenkomt, een absoluut karakter heeft. Uit artikel 51 lid 1 Handvest volgt dat de lidstaten en dus hun rechterlijke autoriteiten artikel 4 Handvest moeten eerbiedigen bij de toepassing van de nationale bepalingen die ter uitvoering van het Kaderbesluit EAB zijn vastgesteld. Daarom moet het Kaderbesluit EAB als volgt worden uitgelegd. Indien objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens duiden op het bestaan van gebreken ten aanzien van de detentieomstandigheden in de uitvaardigende lidstaat, die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken, hetzij bepaalde detentiecentra betreffen, moet de uitvoerende rechterlijke autoriteit op een concrete en nauwkeurige wijze nagaan of er zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat de opgeëiste persoon vanwege de detentieomstandigheden in de uitvaardigende lidstaat een reëel gevaar zal lopen te worden onderworpen aan onmenselijke of vernederende behandeling. Het voortvloeien van een dergelijk gevaar uit de *algemene* detentieomstandigheden betekent namelijk niet noodzakelijkerwijs dat *de opgeëiste persoon* in geval van overlevering onmenselijk of vernederend zal worden behandeld. Daartoe moet uitvoerende rechterlijke autoriteit de uitvaardigende autoriteit dringend verzoeken alle noodzakelijke gegevens over de detentieomstandigheden te verstrekken. De uitvaardigende lidstaat moet, indien nodig bijgestaan door één of meer centrale autoriteiten zoals neergelegd in artikel 7 van het kaderbesluit, binnen de in het verzoek gestelde termijn reageren. Indien de uitvoerende rechterlijke autoriteit, in het licht van de verstrekte gegevens en van alle andere informatie waarover zij beschikt, vaststelt dat er voor de opgeëiste persoon een reëel gevaar bestaat van onmenselijke of vernederende behandeling, moet zij de tenuitvoerlegging van het bevel uitstellen totdat aanvullende gegevens worden verkregen die het bestaan van een dergelijk gevaar kunnen uitsluiten. Wanneer het bestaan van dit gevaar niet binnen een redelijke termijn kan worden uitgesloten, moet de uitvoerende rechterlijke autoriteit beslissen of de overleveringsprocedure moet worden beëindigd.

**OVERLEVERING: I.C. GEEN VERMELDING MAXIMUMSTRAF UITVAARDIGENDE LIDSTAAT
VEREIST; ONVOORWAARDELIJKE VERZETGARANTIE**

Rechtbank Amsterdam 25 maart 2016, ECLI:NL:RBAMS:2016:2381

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: Overleveringswet, executieoverlevering, Kaderbesluit (2002/584/JBZ), maximum strafbedreiging in executie-EAB, onvoorwaardelijke verzetgarantie

Onderhavige zaak heeft betrekking op een door de Kroatische justitiële autoriteiten uitgevaardigd Europees aanhoudingsbevel (EAB) dat strekt tot aanhouding en overlevering van de opgeëiste persoon ten behoeve van de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf. De raadsman van de opgeëiste persoon heeft betoogd dat de overlevering moet worden geweigerd, omdat het EAB niet de maximum strafbedreiging vermeldt, waardoor niet aan de eisen van artikel 2 OLW is voldaan.

De rechtbank is van oordeel dat het EAB strekt tot tenuitvoerlegging van een uitvoerbaar vonnis en dus tot executieoverlevering. De omstandigheid dat sprake is van een verstekvonnis waartegen nog een rechtsmiddel openstaat, brengt niet mee dat voor de toepassing van artikel 7 OLW sprake is van vervolgingsoverlevering. De rechtbank refereert hierbij aan haar uitspraak van [15 december 2015](#).²¹ In haar uitspraak van [30 oktober 2015](#),²² heeft de rechtbank artikel 7, eerste lid, aanhef en onder a, 2° juncto artikel 7, eerste lid, aanhef en onder b OLW kaderbesluitconform uitgelegd in die zin dat in geval van executieoverlevering ter zake van een niet-lijstfeit, zoals in het onderhavige geval, geen eis inzake de strafbedreiging in de uitvaardigende lidstaat geldt. Daaruit vloeit noodzakelijkerwijs voort dat de uitvaardigende justitiële autoriteit in het geval van een executieoverlevering ter zake van een niet-lijstfeit de maximum strafbedreiging in de uitvaardigende lidstaat niet hoeft te vermelden in het EAB. Het EAB in onderhavige zaak voldoet aan de eisen van de artikelen 2 en 7 OLW; de rechtbank verwerpt dan ook het verweer.

Op grond van de verklaring van de opgeëiste persoon is vast komen te staan dat hij niet in persoon is verschenen bij de behandeling ter terechtzitting die tot het vonnis heeft geleid. De vraag is dan ook of er zich omstandigheden voordoen zoals bedoeld in artikel 12, aanhef en onder a t/m d, OLW, die aan weigering van de overlevering in de weg staan. Het EAB bevat de in artikel 12, aanhef en onder d, OLW bedoelde mededeling dat de opgeëiste persoon recht heeft op een nieuw proces. De officier van justitie heeft bij brief van 11 februari 2016 de uitvaardigende justitiële autoriteit om

²¹ Rechtbank Amsterdam 15 december 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:9594.

²² Rechtbank Amsterdam 30 oktober 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:7463.

opheldering van het EAB gevraagd. Het antwoord van de uitvaardigende justitiële autoriteit van 25 februari 2016 houdt onder meer het volgende in: “*The judgement by the Municipality Court in Crikvenica, File No.: K-150/10 from 17 June 2014 was declared to the convicted person in his absence. Since the convicted person did not personally attend the proceedings in which the ruling was issued nor the ruling was served to him, according to the Act on Criminal Procedure of the Republic of Croatia he has the possibility to reopen the proceedings if he personally or his defence lawyer files the request for reopening the proceedings within one year since the date when the convicted person becomes reachable to the judicial power of the Republic of Croatia. The aforementioned means that the ruling upon his request shall be served to him when he has been extradited to the Republic of Croatia and after the ruling has been served to him he shall be informed about the right to reopening the proceedings which he is entitled to attend and in which the evidence shall be revised which may lead to the first judgement being overruled. Of course, this includes the right to file the appeal against the ruling issued in the new proceedings.*”²³

De uitvaardigende justitiële autoriteit lijkt in deze brief een voorwaarde te stellen die artikel 12, aanhef en onder d, OLW niet kent – de voorwaarde dat de opgeëiste persoon om betekening van het vonnis moet verzoeken –. Nu de raadsman op de zitting een “verzoek tot heropening van de strafzaak” heeft overlegd, dat tevens een verzoek tot betekening van het vonnis inhoudt, is aan deze voorwaarde voldaan. Naar het oordeel van de rechtbank doet zich de in artikel 12, aanhef en onder d, OLW bedoelde omstandigheid dus voor, namelijk dat de opgeëiste persoon na de overlevering wordt geïnformeerd over zijn onvoorwaardelijke recht op een nieuw proces, zodat de rechtbank de overlevering niet mag weigeren op de grond dat de opgeëiste persoon niet in persoon is verschenen bij de behandeling ter terechtzitting die tot het vonnis heeft geleid. De rechtbank staat de overlevering toe.

OVERLEVERING: OVERLEVERINGSPROCEDURE VALT NIET ONDER HET BEREIK VAN ARTIKEL 6 EVRM; BEROEP OP REDELIJKE TERMIJN BIJ STRAFRECHTER IN UITVAARDIGENDE LIDSTAAT NA OVERLEVERING

Rechtbank Amsterdam 25 maart 2016, ECLI:NL:RBAMS:2016:2382

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: vervolgingsoverlevering, EAB, artikel 11 OLW, artikel 6 EVRM, redelijke termijn

In deze zaak heeft een Luxemburgse justitiële autoriteit op 10 november 2015 een EAB uitgevaardigd ter aanhouding en overlevering van de opgeëiste persoon wegens verdenking van hennepsteelt, illegale transport van grote hoeveelheden drugs en deelname aan een criminele organisatie.

De raadsvrouw van de opgeëiste persoon heeft primair betoogd dat de overlevering moet worden geweigerd, omdat artikel 6 EVRM geschonden is of dreigt te worden geschonden. Zij heeft daartoe aangevoerd dat de gebrekkige en summiere informatieverstrekking vanuit Luxemburg reeds een schending van het recht van de opgeëiste persoon op een eerlijk proces vormt. De opgeëiste persoon ontkent namelijk schuldig te zijn, maar kan zich niet naar behoren verweren in de overleveringsprocedure, omdat de Luxemburgse autoriteiten geen pleegdatum geven noch de betrokkenheid en pleegplaats nader omschrijven, waardoor het voor hem onmogelijk is om zijn onschuldverweer goed te onderbouwen. Bovendien voert de raadsvrouw aan dat als de opgeëiste persoon wordt overgeleverd aan Luxemburg, de berechting dan niet binnen een redelijke termijn zal plaatsvinden. Volgens de registratiekaart eindigt de detentie in Nederland immers pas op 1 oktober 2019. De feitelijke overlevering en daarmee aanvang van de berechting zullen dus pas in 2019 kunnen plaatsvinden. De rechtbank volgt de raadsvrouw niet in haar verweer. De overleveringsprocedure valt namelijk niet onder het bereik van artikel 6 EVRM, omdat in deze procedure noch de burgerlijke rechten en verplichtingen van de opgeëiste persoon worden vastgesteld noch de gegrondheid van een tegen de opgeëiste persoon ingestelde strafvervolging wordt bepaald. De rechtbank verwijst hierbij naar de zaak [Monedero Angora/Spanje](#)²⁴ van het EHRM. Uit het arrest in de zaak [Jeremy F. van het Hof van Justitie van de Europese Unie](#)²⁵ volgt bovendien dat aan het stelsel van het EAB het wederzijdse vertrouwen van de lidstaten ten grondslag ligt “dat hun respectieve nationale rechtsordes in staat zijn een effectieve en gelijkwaardige bescherming te bieden van de op Unieniveau, in het bijzonder in het Handvest van de grondrechten, erkende grondrechten, zodat de personen tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd dus binnen de rechtsorde van de uitvaardigende lidstaat eventuele rechtsmiddelen kunnen aanwenden ter betwisting van de rechtmatigheid van de procedure van strafvervolging (...)”. Omdat het EAB in de onderhavige zaak strekt tot strafvervolging, zal de opgeëiste

²³ Accentuering toegevoegd.

²⁴ EHRM 7 oktober 2008, nr. 41138/05, Monedero Angora/Spanje.

²⁵ HvJ EU 30 mei 2013, zaak C-168/13 PPU, ECLI:EU:C:2013:358 (Jeremy F.).

persoon zich dus bij de strafrechter in Luxemburg kunnen beroepen op zijn recht op berechting binnen een redelijke termijn.

KORTE SIGNALERINGEN

Nieuwsbericht, Rechtspraak.nl: ‘Rechtbank Amsterdam wil meer weten over Roemeense detentieomstandigheden’

Trefwoorden: Artikel 3 EVRM, HvJ EU 5 april 2016, Pál Aranyosi & Robert Căldăraru, detentieomstandigheden, overleveringswet, IRK

[Hyperlink](#)

Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn

Trefwoorden: Artikel 82 lid 2 VWEU, justitiële samenwerking in strafzaken, minimumvoorschriften vermoeden van onschuld, aanwezigheidsrecht terechtzitting

[Hyperlink](#)

Artikel, Michiel Luchtman, ‘Kroniek van het Europees strafrecht’, in: *Nederlands Juristenblad*, 6 april 2016

Trefwoorden: Harmonisatie straf- en strafprocesrecht, EU-ruimte van vrijheid, veiligheid en recht

[Hyperlink](#)

Artikel, Freek Schraevesande, ‘Voor niets in de cel? Toch 105 euro’, in: *NRC Next*, 19 april 2016

Trefwoorden: schadevergoeding, onterechte celstraf, voorlopige hechtenis, EHRM

[Hyperlink](#)

Prejudiciële vragen Zweden²⁶:

Kan een lidstaat de tenuitvoerlegging weigeren van een Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van een vrijheidsstraf die wegens meerdere feiten samen is opgelegd, wanneer een van deze feiten geen strafbaar feit is naar het recht van de uitvoerende lidstaat en het in de uitvaardigende lidstaat niet mogelijk is de straf op te splitsen?

Trefwoorden: kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, EAB, geen dubbele strafbaarheid

C-148-16 fiche
Akarsar.docx

Scriptie, F.D.M. Osinga,²⁷ ‘Het aftappen van advocaten door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten’, 26 april 2016²⁸

Trefwoorden: Voorstel van Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, tapbeleid, communicatie advocaten, artikel 8 EVRM

Masterscriptie
strafrecht Femke Os

²⁶ Mocht de link naar het bestand niet werken, verwijs ik u naar de bijlage van de email.

²⁷ Femke Osinga is een voormalige KESM-stagiaire.

²⁸ Mocht de link naar het bestand niet werken, verwijs ik u naar de bijlage van de email.